

DR. TIBAY GYÖRGY

Országos vadgazdálkodási előadássorozat

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Vezető- és Továbbképző Intézet (GATE VTI) az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a Földművelésügyi Minisztérium (FM) Vadászati és Halászati Önálló Osztályának, valamint az Erdészeti és Faipari Egyetem (EFE) Vadgazdálkodási Tanszékének szakmai támogatásával gyakorlati bemutatókkal egybekötött előadás-sorozatot szervezett.

A rendezvényre 1994. április 18–22. között Mosonmagyaróvárról került sor.

A megjelent mintegy 70 szakember az ország különböző vadászárságait, erdőgazdasági, vadkereskedelmi egységeit, a megyei vadászszövetséget, illetve az FM Megyei Földművelésügyi Hivatalát képviselte.

Az előadásokat tartotta: **Vajai László** főosztályvezető (FM Vadászati és Halászati Önálló Osztály), **dr. Kóhalmi Tamás** tanszékvezető, egyetemi tanár; **dr. Faragó Sándor** egyetemi adjunktus (EFE Vadgazdálkodási Tanszék); **Hajdu Tibor** igazgató (Erdőrendezési Szolgálat Üzemszervezési Iroda, Zalaegerszeg); **dr. Székely István** jogi képviselő (Országos Magyar Vadászati Védegyelet) és **Nagy Jenő** vezérigazgatóhelyettes (Lajta-Hanság Rt. LHRT). Az előadások a következő témaköröket érintették:

- A vadgazdálkodás érdekeinek összehangolt érvényesítése, változó tulajdonviszonyok mellett.
- A nagyvadgazdálkodást érintő privatizáció.
- Az erdőprivatizáció jelenlegi állása.
- A vadászat jelenlegi és várható problémái.
- Az agrárterületek privatizációjának vadgazdálkodást érintő problémái.
- A vadgazdálkodás privatizációjának gyakorlata.

Az előadás-sorozat záró akkordjaként a hallgatóság a hallottakról az előadók részvételével kötetlen beszélgetés kere-

tében cserélt véleményt és azt követően a témával kapcsolatban a szakemberektől beérkező összegező véleményeket a következőkben foglalta össze:

1. Az új Országgyűlésnek az OMVV és az FM Vadászati és Halászati Önálló Osztálya indítványozza az orrvadászat büncselekménnyé történő átminősítését.

2. A hivatásos vadásznak vissza kell adni korábbi jogait.

3. A vad-gépjármű ütközések okozta kár díját ne a vadászárságok fizessék.

4. Az új vadászati törvény megjelenéséig a teendőkről célszerű kiadni egy hivatalos állásfoglalást, hogy a nagyfokú bizonytalanság megszűnjön.

5. Az új vadászati törvény megalkotásakor gondolni kell arra is, hogy a kisnyugdíjasok és a kiskeresetűek is vadászhatnak.

6. A jelenlegi vadászvizsgát megelőzően célszerű, hogy a leendő vadászok a 2–3 napos tanfolyam előtt hosszabb időt töltsenek el a tényleges vadászok között és a feladatok ismerjék meg.

7. A vadgazdálkodás, mint szakma és az egyesületi élet kapcsolatát rendezni kell.

8. A természetes vadeltartó-képességre (vagy vadtüro-képességre) alapozott fenntartható vadmennyiséget egyértelműen kell meghatározni. A nagyvadas és apróvadas terület összevonása és 2000 ha-ban történő területminimalizálás nem lehet szakmai elvárás.

9. Az élőhelyfejlesztéssel, gazdálkodással érdemben kell foglalkozni és a vadgazdálkodási alap jelentős részét erre kell fordítani.

10. A szakfelügyelet jelenlegi működtetése (egy vadászati felügyelő) az egész felügyeleti rendszert komolytalanná teszi, mert egy fő képtelen érdemi munkát végezni.

Az erdész–vadász ellentét

Régebben az erdészethez, az erdészeti beosztáshoz hozzá tartozott a vadászat, a vaddal való foglalkozás. Senki nem kérdőjelezte meg, hogy az erdész egyben vadgazda és a vad őrzője is, többségük aktív vadász is hivatásánál fogva. Természetesen a vadászati lehetőség szabályozott volt, sokféleféppen, erdőtulajdonosok, illetve a vadászati jog gyakorló (bérlők) szándékai, felfogása, a kialakult hagyomány, konvenció szerint.

Az erdőtulajdonos, a vadászati jog gyakorlója, valamint a vadászat gyakorlata között nem volt éles érdekellentét, sőt inkább érdekazonosság volt a jellemző köztük. Az erdőtulajdonosoknak egyaránt érdekük volt az erdő és a vadászat hasznosítása, utóbbi saját kezelésben, vagy bérbeadás útján. Az erdei vadkárokat egy-egy vadászatot nagyon előtérbe hozó tulajdonos kivételével igyekeztek minimalisra csökkenteni, létszámszabályozás, vadföldek, vadriasztás útján. Általában túltartott, a természetes vadeltartó képességet erősen meghaladó va-

dállomány kevés helyen volt található. Ilyen is inkább vadaskertekben.

A helyzet gyökeresen megváltozott a második világháború után. A harcoló hadseregek vonulása részben tizedelte a vadállományt, részben szétszórta. Pl. a vaddisznó olyan helyeken is megjelent hirtelen és általánosan, ahol korábban nem is ismerték. Az erdő, a földek államosítása és kollektívizálása, a vadászati jog állami tulajdonba vétele szintén gyökeres változást hozott mind a szemléletben, mind a vadászat gyakorlatában.

Szétvált a területtulajdonos és a vadászati jog gyakorlójának szervezete.

1948-1949-re tehető, amikor a vadászat irányítása, gyakorlása erős politikai irányítás alá került. A „régí rend” híveit – így az erdész társadalmat is, az idősebb nemzedéket 100%-ban – megfosztották fegyvereiktől. A szolgálati fegyvereket is bevonták. Úgyiszólván kizárólagosan pártapparátusbéli, vagy azokkal jó kapcsolatban lévő személyek jutottak fegyverhez, vadá-

szati lehetőséghez. Az erdészek többsége megbízhatatlan volt, azzá vált ebben az időszakban. Az erdésznek a MÁLLERD utolsó éveire eső korszak volt ez.

1950-ben Erdőközponttá alakult át a MÁLLERD *Tömpe István* vezetésével. Ő azonnal megszüntette az erdészek „üldözöttségét”, az akkorra kialakult, teljesen anarchikus állapotokat, a vadászatnál már teljesen szabados gyakorlatot. Újból kapott szolgálati fegyvert is az erdészek egy kis hányada. Az ezt követő években úgymond megindult a „rendszeres” erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás, ismét üzentervek szerint.

Ekkor még nem vált szét középszinten a két ágazat, csupán egy-egy területen lett más és más a súlya a két üzemágnak, első sorban az Erdőgazdaságok igazgatói, a Megyei Pártbizottság (főleg az első titkár), a Megyei Rendőrfőkapitányság (főkapitány) közti felfogás és hatalmi súly függvényében. Erre az időre tehető, hogy a vadászatot vidéken a politikai megbízhatóság alapján

a politikai hatalom megyei irányítói országosan irányításuk, ellenőrzésük alá vonták. A felső irányítás és a megyék között természetesen azonnal megkezdődött hatalmi súlyuk szerint a hatalmi harc az elsőbbségért, s ez évtizedeken át volt jellemző.

Talán ennek következtében, ekkor alakult meg néhány vadgazdaság – először erdőgazdaságokon belül, majd rövid idő alatt két vadgazdaság – később továbbiak – jogi személyként önállóságot kaptak. Még később pedig néhány erdő- és vadgazdaság alakult, amelyekben elsődlegességet kapott a vadászat, gyakorlatilag közvetlen minisztériumi felügyelet, irányítás alatt. Ezeknél a szervezeteknél a megyei hatások-igények kevéssé érvényesülhettek.

A vezetők személye sokban befolyásolta az erdész-vadász kapcsolatokat mind felsőbb, mind alsó szinten. Felső szinten *Tömpe István* vezetése alatt 1956-ig nem éleződött ki annyira az ellentét, mint később *Balassa Gyula*, majd még inkább *Földes László* idejében. Tömpének egyaránt fontos volt az erdőgazdálkodás és a vadászat helyes irányban és egyensúlyban tartása, tartatása. A vadászatot gyakorolta, de nem engedte, hogy ez legyen az elsődleges, hatalmi túlsúlyba kerüljön a vadászat az erdőgazdaságokon belül. Ezért a vadászati osztályok vezetői sem kerültek hatalmi túlsúlyba, bár egyéniségük szintén befolyásolta a két szakma kapcsolatát – hol kedvezően, hol kedvezőtlenül.

Más lett a helyzet Balassa Gyula miniszterhelyettesége idejében. Őt főként a vadászat érdekelte. Nevéhez kapcsolódik sok-sok fölényes vadászház létesítése és a vadászat erős hatalmi túlsúlyba jutása. Nála elsősorban a vadászatot, vadásztatást kereszttül lehetett jó pontot szerezni, s ezt a tulajdonságát igyekeztek is sokan kihasználni. Természetes következmény volt, hogy ezt a hatalmi súlyeltolódást az erdészek nehezen vették tudomásul.

Erre az időszakra esik a vadászat önálló ágazattá válása az erdőgazdaságokon belül. A vadászat irányítását önálló vadászati felügyelők végezték, akik közvetlenül az erdőgazdaságok igazgatói alá tartoztak. Nemcsak fent, hanem a területi irányításban is szétvált az erdész-vadászat. Miután a vadászati felügyelőknek nem volt külön apparátusa, általában kívánságlistájuk alapján az erdőgazdaságok belső és első szervezeti szolgálatát ki őket. Így a mezőgazdasági ágazat kezelte-művelte a vadföldet, az erdőművelés alakította ki a vadbúvóhelyeket, a vad remizeket, a kerületek végezték a vadetetését, a műszak tartotta karban és biztosította a gépkocsikat aadásztatáshoz, a vadszállításhoz stb. *Ez néhol barátságosabban, de sok helyütt basászkodás, fölénykedés közepette zajlott.*

A vadászati felügyelők közül sokan – főleg kezdetben – politikai összeköttetés és megbízhatóság alapján, sokszor mindenféle szakképzettség nélkül kerültek beosztásukba. Nyilvánvaló, hogy ez a szervezeti

változás az akkor már meglévő feszültségeket általában fokozta.

Kialakult ebben az időszakban az a gyakorlat is, hogy egyes politikai vezető személyiségek kisajátították maguknak az egyes vadászházakat, vadászkerületeket, vadászterületeket. Nem is hívták másképpen e helyeket az erdészek-vadászok és az ottani lakosság, mint pl. ez X elvtárs vadászterülete, ez Y elvtárs vadászterülete. E területekre, e vadászházakba csak az ő előzetes beleegyezésével tehetett még a hozzájuk hasonló más halandó is a lábát. E helyek vadász-erdész személyzete kiszolgálta az elvtársakat. Így személyes kapcsolataik révén ők is politikai súlyt kaptak, mellyel élve, vagy visszaélve előnyöket élveztek az erdőgazdaság más dolgozóival szemben. Sok vadászterület is politikai-elvtársi összeköttetés révén került bérbeadásra. Ez a vadászterület nagysága, műszaki ellátottsága, bére, vadállománya tekintetében sokszor kirívóan kedvező volt az egyes társaságoknál.

Az egyik legnagyobb szervezeti változás az erdőgazdaságokon belül a szakosított erdészetek létrehozása-kialakítása volt. Az erdészeti üzemegység, az ún. Erdészet (korábban Erdőgazdálkodás) volt.

A gyakorlati munkát az erdészkerületi szervezetben hajtotta végre. A kerület élén állt a kerületvezető erdész, aki a rábízott területen minden munkát végeztetett, végzett-irányított. Kerületében az erdőgazdálkodási munkákon kívül (csemeterkert telepítés, -ápolás, fahasználat-termelés, -szállítás) a vadgazdálkodási feladatokat, a vadvédelmi, őrzési feladatokat is ellátta. Ő volt tehát a terület gazdája.

Szolgálati lakása többnyire erdőben, erdő szélén volt. Így tudomása nélkül területén munka, vadászat, tervezett esemény nem történhetett.

Először lakásvizonyaiak változtak meg. Falu-városlakókká vált többségük, miután a megváltozott viszonyok és igények (élelmezés, iskoláztatás) és a fejlettebb közlekedés ezt kívánta, illetve lehetővé tette. Így részben elszakadtak területüktől.

A szakosítás első fázisa, hogy az üzemegységen belül különvált az erdőművelés, az erdőhasználat, a szállítás stb. Élén egy-egy önálló előadóval, a központokban csoportokkal.

Első következmény: a kerületvezetőnek több főnöke lett. Sok feszültségnek forrása.

A vadászati felügyelő vagy az erdészterület vezetőn keresztül, de sokszor közvetlenül intézkedett. További fejlemény: az erdészkerületen belül is szakosított irányítás. Teljesen szétvált az erdész és a vadászat. Megszűnt a kerületvezető területi gazda mivolta. Önállóan intézkedett a fatermelést irányító, a művelést, az erdőtelepítést irányító, a szállításokat végző részleg. Hol a kerületvezető tudtával, hol anélkül. A volt kerületvezetők is „szakosodottan” végezték munkájukat. Ki művelővé, ki csemeterkerteskezővé, ki pedig kizárólag fatermelővé

vált és kizárólag ezen munkákkal foglalkozott.

Így az erdészek igen jelentős többsége teljesen elszakadt a vadásztól, amit a mindinkább politikai hatalommal átítódott vadászat a legtöbb helyen szívesen is vett! Ez az elszakadás többnyire azt is jelentette, hogy az erdészek eme többségének mindennemű vadászati lehetősége is megszűnt, de legalábbis minimumra csökkent.

Önálló vadászkerületek is szerveződtek hivatásos vadászokkal. Következmény: további szakadék a legtöbb helyen erdészek-vadászok között.

Az erdészek bérezése, premizálása, jutalmazása az erdőgazdálkodási munkakörükben végzett munkájuk után történt. Így eredményes erdősítés, ápolás, gyérités, fahasználat stb. révén. A vadászok pedig a vadgazdálkodás végső eredménye, a vadásztatás-vadászat alapján.

Két nagy ütközőpont alakult ki folyamatosan. A vadföldgazdálkodás, vadkormányozás – melyet továbbra is az erdészeti részlegekkel végeztek – és az erdei vadkár problematikája, mely elsősorban az erdőművelést sújtotta. Mindkettő költséghalmozása csökkenthette és sokszor csökkentette is az erdészek javadalmazását, míg ugyanezek a vadászok „teljesítményét” fokozták, de legalábbis nem csökkentették.

Az erdőgazdaságok vezetőin sok múlt, hogy az érdekelletéket tompítsák, de megszüntetni ott sem tudták, ahol esetleg akarták. De hát akarták-e általában? Különösen azokban az időkben, amikor a gazdaságok vezetői is politikai megbízhatóság révén kerültek az igazgatói székbe, kezdetben elég gyakran szakértelem nélkül. De még akkor is kérdéses volt a tárgyilagos szemlélet, amikor már szakemberek – politikailag is megfelelőek – voltak a korábbi káderek helyett az igazgatók. Hiszen ekkorra a vadászat kiszolgálása kívánalom, követelmény volt. Ugyanis erre az időre a vadászat „kisajátítása” már általános volt a politikai (felső- és középszintű) vezetés részéről. Tehát még egy erdőművelési szemléletű vezető is igen óvatos kellett legyen a vadászati ágazattal szembeni esetleges intézkedései során.

Az első időszak személyes sértődései szakmai sértődéssé, később szakmai ellentété, majd érdekellentété alakultak át. Természetes, hogy az ellentét már kezdetben is szakmai kontórsban mutatkozott, jelent meg, mégpedig a túlszaporodott nagyvad erdei vadkára formájában.

A vadkárok tekintetében is többször változott a szemlélet, illetve a károk következménye, annak a bérezésre való kihatása. Az erdei vadkárokat sokáig nem vették számba, mert „csak” állami beruházást – felújítást – kívánt a kár helyreállítása. A mezőgazdasági károkkal szemben pedig kb. 1960-1962-ig az 1957-1959-ben alakult és a félelem légkörében élő szövetségi parasztság és annak politikailag kiválasztott vezetői fel sem mertek lépni. Aki ilyet merészelt, az politikai kegyvesztetté vált.

Később az eredményesen átadott erdősítések premizálttá váltak. Igen ám, de az erdősítéseket a vadkárok erősen érintették. A kérdés kiéleződött. Megoldására több módszert is alkalmaztak. A becstült vadkár korrekciós tényező lett. A vadkár „értéke” megnőtt emiatt. Következmény: eredménytelen erdősítés után is prémium – szembezőkő, szemetszűrő vadkár. Újabb intézkedés: vadkár (és még egyéb károk is) korrekciója csak az erdővédelmi állomások felülvizsgálata után. Következmény: a károk megbontása erdőgazdaságok hibájából, illetve elháríthatatlan vadkár. Emiatt nagy hangsúlyt kapott a vadkárelhárítás, ami erdőgazdasági feladat volt elsősorban, de a legszorosabban összefüggött a vadgazdálkodással is – a vadtakarmányozással (elsősorban tél végén, a tavasz legelején), a vadlétszámszabályozással, a vadkerítések építésével és karbantartásával stb.

A vadlétszám alakulása a vadszámlálással (vadlétszám becsléssel), a kilövési terv és teljesítésével, egyáltalán a vadászat-vadásztatással.

Volt olyan eset, hogy az erdei vadkárt központi forrásból fizették, hogy a „kormány vadászterületet” ne kelljen holmi korrekciós tényezők megállapítása végett ellenőrzésekkel, vizsgálatokkal bolygatni. Ilyen történt akkor is, mikor az egyik vadgazdaság vezetője vadszámlálási és kilövési adatainak 3 évi adatsorát egymásután rakva fehéren-feketen kiderült, hogy minimum tízenhatszorosa van annak a vadlétszámnak, mint amennyi a természetes vadeltartó képesség szerint kellene, illetve négyszerese annak, mint amit engedélyeztek.

A fokozott ellenőrzésnek következménye lett az erdészet-vadászat meglévő ellentétének további hangszírozódásán felül az is, hogy az új erdőtelepítéseket, erdőfelújításokat az erdészek – lévén prémium feltétel – igyekeztek mindenáron megvédeni az átadásig, azokat minél előbb műszakilag átadni. Ezért gondosabb munka, intenzív vadkárelhárítás, vadterítések karbantartása és a vadászok ösztönzése a nagyvad – elsősorban szarvas – létszám apasztására. Utóbbi kívánalmat a vadászok általában vadszellenességnek ítélték.

A gyorsabb műszaki átadás – rövidebb időtartamú telepítés-pótlás-ápolás következménye viszont az lett, hogy a vadkár az átadások után következett be sokhelyütt – miután ekkor már a védelem nem volt közvetlen érdekelt. A vadkerítéseket sem tartották karban az átadott erdősítéseknél, le is bontották, áthelyezték őket, s egyedi védelem sem történt e helyeken átadás után.

Így aztán megnőtt az eredményesen átadott, de 10-15 éven belül rontottnak nyilvánított erdők aránya, mennyisége. Természetesen ez újabb vitaforrás, érdekellentét fokozódással járt.

A nagyvad létszám fokozatosan nőtt, illetve a kívánatos szint felett maradt. A vadászat közvetlen rövid távú érdeke ezt kí-

vánta. Több vadból többet lehet lőni, túltartani. A több vad több jó trófeát is adhat.

A mezőgazdasági vadkárok is fokozódtak. A tsz-ek megerősödése után felszínre is kerültek. Kezdetben hatalmi szóval igyekeztek „elrendezni” ezeket. De ez nem tartott sokáig. Perekre került sor, mind többre és többre, miután 1960-1962 után már lehetett perelni állami szerveket is. Eleinte kisebb sikerrel, de a „szocialista” jog is lassan-lassan kezdte a valóság, az igazság, a tények talaját közelíteni.

Mind több és több lett a vadkár, a követelt és a kifizetett vadkár. Elkezdődött a vita: „Vadállat-e a szarvas? Ki a felelős a vadkárért? A területtulajdonos-e, az állam-e, az élővad tulajdonosa vagy a vadászati jog gyakorlója? Kéi az elejtett vad, illetve a balesetek során elhullott vad?” Ebben az időszakban sok furcsa jogesetet jegyeztek fel, írtak le különböző esetek, perek kapcsán.

Végeredmény: kialakult a mezőgazdasági vadkárrendezés mai jogrendje és gyakorlata.

Ez annyiban érintette az erdei vadkárt, az erdész-vadász viszonyt, hogy nem lehetett szőnyeg alá söpörni most már az erdei vadkárokat sem, mint történt korábban sokszor. Ezek rendezésére, elszámolására is módszert kellett keresni, most már egységes elvek alapján, lehetőleg konszenzussal.

Ez az utóbbi, ami nincs meg a mai napig sem. Alapvető okai ennek: a vadlétszám szabályozásának és az elviselhető-elviselendő vadkár megítélése mértékének eltérő megítélése, a vadlétszám becslés (vadszámlálás) elvi vitái és rossz gyakorlata (sokszor végre nem hajtása) és a korábbi hosszú időszakra visszavezethető ellentétek, személyi sértődések, a korábbi privilégiumokhoz való ragaszkodás, a különböző érdekellentétek ismételt felszínre kerülése és sok-sok túlzás mindkét részből.

Azonkívül a megnevelés, az egymással való rossz kommunikáció. Sokszor pedig az intrika, amiből mindig, minden szinten bővelkedtünk, és ami nem egy esetben döntött el vitás kérdéseket. Köztük olyanokat is – egyoldalúan –, melyekben már konszenzus született.

Jó lenne ezen a helyzeten változtatni, elsősorban a szemléleten. De hát hogyan is lehetne csökkenteni az ellentéteket? Legfontosabb lenne, hogy újból legyen gazdája az erdőnek. Egy-egy erdőterületnek minden gondjairól-bajairól egy személy legyen a felelős. *Vissza kellene állítani a régi erdészkerületek rangját, tekintélyét minden vonatkozásban.*

Az erdészeket újból vadásznak is kell tekinteni. Vadgazdának, a vadat óvni, védeni köteles személynek. De ehhez a feltételeket is meg kell teremteni.

Az erdészeknek a vadászati lehetőséget – szabályozott formában – általánosan meg kell adni a szükséges minimális mértékben. (Sok helyütt van már erre dicséretes példa.)

A hivatásos vadászoknak a kerületvezető ne legyen semmiféle formában kiszol-

gátlatva, ugyanakkor a kerületvezetőnek a vadásztatást kivéve feladata legyen a vadgazdálkodás minden teendője.

A területes vadásztársaságok erdészeket is vegyenek tagjaik sorába, és ne féljenek tisztséget is adni az arra érdemeseknek.

A vadásztársaságok tevékenyen vegyenek részt a vadkárelhárításban is – erdőben is –, pl. segítsenek a vadkerítések karbantartásában, a hibák felderítésében stb.

A kerítéseken belülről vad kihajtásában működjenek közre – esetleges kilövését az erdészekkel közösen foganatosítsák. A vadkárokat (erdei) lekicsinyelni is, eltúlozni is helytelen. Felesleges vitákra ad okot, alkalmat.

A felmerült károkat el kell ismerni. Újabb károk elkerülésére közös intézkedéseket kell tenni.

A téli, tél végi vadtakarmányozást – főleg a téli zöld, illetve nedvdús takarmányozást – közösen kell megtervezni és lehetőleg végrehajtani is.

A vadszámlálást is közösen – egymást segítve – kell évről-évre megszervezni, elvégezni.

A vadlétszámszabályozást – kilövést – közösen kell értékelni. Minél több érintkezési pontot kell keresni, tárgyalni, barátkozni, gondokat, terveket egyeztetni.

Ha emberileg újból közelebb kerül egymáshoz erdész-vadász, kerülnek a túlzásokat, akkor a szakmai kérdésekben is közelebb kerülnek egymáshoz. Ez esetben mindkét szakma együttesen ismeri el, hogy a vad az erdő tartozéka, melynek azonban a túlzott elszaporodása kerülendő. Ahol vad van, vadkár is van, melyet okos erdő- és vadgazdálkodással minimális (optimális?) szintre lehet és kell is csökkenteni.

Összefoglalásképpen azt lehet mondani, hogy nagyon sok oka volt (van) a mai helyzet kialakulásának, és ez hosszú idejű „fejlődés” eredménye.

A vázolt okokat csoportosítani a teljesség igénye nélkül az alábbiak szerint lehet:

- politikai,
- személyi,
- szervezeti,
- gazdasági érdekeltégi,
- rivalizálási (emberi) okok,
- vadültartás,
- vadkárok növekedése erdőben,
- vadkárok megtérítési kötelezettsége a mezőgazdaságban,
- egyéni sértődések,
- egyéni túlkapasok.

Természetesen az egyes okcsoportok kapcsolódnak egymáshoz, különösen akkor, ha részleteiben elemezzük őket.

Természetes az is, hogy különböző helyeken, különböző időben más súllyal, más és más formában, arányban jelentkeztek az ellentétek és emiatt az ellentétek „erőssége” igen változatos.

Hogy ez általánosan kicsi legyen, esetleg el is tűnjön, elsősorban rajtunk múlik.

Dr. Vicze Ernő
erdőmérnök

Nyilatkozat

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségi Kamarája (MTESZ) és a Magyar Innovációs Kamara (MIK) kezdeményezésére az alább felsorolt szervezetek

Reálértelmiség Egyeztető Tanácsa (REF)

megalakítását határozták el.

E jelentős támogatottságú országos szervezetek – melyek a magyar reálértelmiség (műszaki, agrár, természettudományi, közgazdasági) meghatározó hányadát képviselik – kinyilvánítják elhatározásukat az ország társadalmi-gazdasági felemelkedésének hatékony segítése iránt.

Ennek érdekében szakmai, szakértői tudásukat felajánlják az országgyűlés bizottságai, a kormányzati szervek, az Érdekegyeztetési Tanács részére előterjesztések, törvény- és programtervezetek véleményezésére, koncepciók kidolgozására.

Mindezt pártpolitikától függetlenül, az érdekegyeztetés munkaadói és munkavállalói oldalaihoz való csatlakozás igénye nélkül a gazdaság érdekeinek szem előtt tartásával, a tudományos-szakmai szempontok érvényesítésével kívánják gyakorolni. A Tanács partnerként részt kíván venni a társadalmi-gazdasági megállapodás létrehozásában.

A Tanács – melynek működési feltételeit az MTESZ biztosítja – nyitott a fenti célokat és feladatokat vállaló társadalmi szervezetek, szövetségek számára.

A Tanács készen áll az Országgyűlés, a Kormány, az Érdekegyeztetési Tanács igényeinek fogadására és az együttműködésre.

Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségi Kamarája (MTESZ)
Magyar Innovációs Kamara (MIK)
Mérnöki Kamara
Magyar Mérnökakadémia
Magyar Építész Kamarája és Szövetsége
Agrárkutató Intézmények Országos Szövetsége

dr. Náray-Szabó Gábor elnök
dr. Pakucs János elnök
Andor Béla elnökh.
dr. Czoboly Ernő eln. tag
Lázár Antal alelnök
dr. Biacs Péter társelnök

A Tanács létrehozásának célja:

– tudományos és szakmai elhivatottsággal – pártpolitikától függetlenül – az ország műszaki-gazdasági felemelkedését szolgáló kormányzati programok kidolgozásának és megvalósításának segítése;

– a műszaki-, agrár-, természettudományi, közgazdasági (gyűjtőnéven: reálértelmiség) szakmai tudományos műhelyei, kutató-alkotó szakemberei széles körű véleményének képviselete és ennek érvényre juttatása.

A tavaszi félév eseményei a középfokú erdészeti oktatási intézményekben – 1994.

Abban a reményben tájékoztatom a szakmát az iskolák életéről most másodikban (első, azonos című tájékoztatóm tavaly jelent meg a nyári lapszámban), hogy ez rendszeres lesz.

Időrendben: Januárban volt az *Országos Szakmai Tanulmányi Verseny első fordulója a szakközépiskolások végzős évfolyamai számára. A megírt dolgozatok alapján az FM Tudományszervezési és Oktatási Főosztálya 12 tanulót hívott be a második fordulóra, mely az iskolák közti megegyezés alapján Szegeden került lebonyolításra március 25-én.*

A dolgozat fő témája a „*Faültvények*” volt. E körben kellett számot adni a tanulóknak a faültvények létesítésének céljairól, kivitelezéséről, fenntartásáról. Az FM által felkért Bíráló Bizottság döntése alapján az alábbi sorrend alakult ki:

1. Sáfián Szabolcs, Szeged
2. Satori Zoltán, Sopron
3. Dobre Csaba, Mátrafüred
4. Papp László, Barcs
5. Cseke István, Szeged

Az első három helyezett felvételi vizsga nélkül kerülhet be a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemre, s velük együtt a felsorolt helyezettek mentesültek a szóbeli képesítő vizsga alól.

Április utolsó hete a szegedi iskola névadójáról elnevezett **Kiss Ferenc Napok** jegyében telt el, melyről az Erdészeti Lapok júniusi számában részletes tudósítást olvashatunk.

A helyezettek a Husqvarna cég ajándékait vehették át **Illés Gábor** magyarországi képviselő közreműködésével (motorfűrészek, adapterek stb.).

Külön színfolt volt a szegedi iskola 1968-ban végzett diákjának (Bánki Vilmos) a legjobban helyezett szegedi diák részére felajánlott különdíj átadása.

Sajnálatos, hogy az FM illetékes osztálya az évenkénti betérjesztésem ellenére e gyakorlati verseny helyezettjei számára nem engedélyezi a gyakorlati képesítő vizsga alóli felmentést, mint erkölcsi elismerést.

A **Szakma Kiváló Tanulója (SZKT)** verseny megrendezője a mátrafüredi Vadas Jenő Erdészeti Középfokú Iskola volt május végén.

A szakmunkástanulók egyénileg és iskolát képviselve, csapatban is versenyeztek.

A szóbeli és írásbeli elméleti megméretésen túl a fadóntás, gallyazás, lánckímélő darabolás, tisztítás jelölés, motorfűrészszerezés, a nehezített terepen LKT-s vonszolás feladatok legjobb megoldói értékes díjazásban részesültek.

A díjak e versenyben is a Magyarországon bevezetett Husqvarna és Stihl cégek szponzorálásával kerültek kiosztásra (motorfűrészek, adapteres motorfűrészek stb.).

Az SZKT versenyen 75%-on felül teljesített tanulók jeles minősítéssel szakmunkás bizonyítványt kaptak.

Egyéni összetett verseny eredményei:

1. Csordás Péter, Mátrafüred
2. Boda Krisztián, Ásotthalom
3. Molnár Dániel, Ásotthalom
4. Szövetes Zoltán, Mátrafüred
5. Véber Péter, Szöcsénypuszta
6. Figus András, Mátrafüred

Az első három díjazott és a még 75%-ot elért tanulók fentebbi névsora nem eléggé tükrözi a verseny szorosságát!

A 600 pontos maximális pontábrázison az egyéni helyezettek közt 6-10 pont különbség volt.

Ami a szakmánknak tetsző, hogy csapatversenyben az 1800-as pontábrázison a mátrafüredi iskola csapata, mint első helyezett, 1384 ponttal végzett, s a második helyezett Ásotthalom 1371 pontot szerzett. A harmadik helyezett csapatban Szöcsénypuszta lett 1258 ponttal. Az első és második közt alig van különbség (13 pont)!

Végezetül közlöm az e tanévi záróvizsgákra jelentkezők létszámát:

Technikus minősítő, nappali: 177 fő

Technikus minősítő, levelező: 57 fő

Levelező szakközépiskolai érettség: 13 fő

Szakmunkás (erdőművelő-fakitermelő) 146 fő

Eszes Ferenc
erdészeti oktatási szaktanácsadó,
Szeged